Adviesaanvraag college aan dagelijks bestuur

Invullen door directie:

| | |
|---|---|
| Onderwerp adviesaanvraag: | SHP Kunst & Cultuur, SHP Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen en SHP Sport en Spelen |
| Portefeuille: | Coördinatie Maatschappelijke Voorzieningen, Kunst en Cultuur, Jeugd, Zorg, Sociale Basis en Sport en bewegen. |
| Directie: | Onderwijs, Jeugd, Zorg en Democratisering (in nauwe samenwerking met stadsdelen) |
| Datum behandeling staf WH | 15 mei 2023 |
| Datum adviesaanvraag: | 3 juli 2023 |
| Deadline ontvangst advies: | 22 september 2023 |
| Advies mailen naar: | Shp.mv@amsterdam.nl |
| Meegestuurde stukken: | Adviesbrief stadsdelen incl. bijlage, Oplegger SHP's 2024-2027 (concept), SHP Kunst & Cultuur (concept), SHP Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen (concept) en SHP Sport en Spelen (concept) |
| Heeft er consultatie vooraf plaatsgevonden? | Voor het opstellen van de opgave in de SHP's heeft in meerdere ronde afstemming plaatsgevonden met de verantwoordelijk portefeuillehouders.<br>De opgave voor de basisvoorzieningen in opgesteld in samenwerking met de stadsdelen.<br>De overige opgave uit de SHP's zijn afgestemd in ambtelijke werksessies per stadsdeel en domein. De concept plannen zijn afgestemd in het portefuillehoudersoverleg. |

Invullen door stadsdeel:

| | |
|---|---|
| Stadsdeel: | Noord |
| Procesbegeleider: | Robin van der Velden |
| Datum weekstart/staf: | 17 juli 2023 |
| Datum stadsdeelcommissie: | 6 september 2023 |
| Datum dagelijks bestuur: | 19 september 2023 |
| Registratienr. (optioneel): | … |

Over gevraagde adviezen: Conform de Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022:
- (art. 12, lid 1) betrekt college en BM het DB bij voorbereiding van stedelijke kaders als deze kaders betrekking hebben op taken en bevoegdheden van DB of DB een rol krijgt in uitvoering van die kaders, of
- (art. 12, lid 2) als college of BM voornemens is over stedelijke kaders besluit te nemen of voornemens is ander besluit te nemen waarbij belangen van een of meer stadsdelen zijn betrokken, in ieder geval bij vaststellen van bestemmingsplannen, wint college of BM bij DB advies in.

DB legt deze adviezen voor aan SDC (art. 19).
Bij besluitvorming maakt DB inzichtelijk wat advies van SDC is en hoe eventuele voorstellen of moties als bedoeld in art. 30, lid 3, zijn verwerkt. DB neemt advies van SDC over indien is vastgesteld met meerderheid van stemmen en past binnen stedelijke en budgettaire kaders. DB kan uitsluitend schriftelijk met zeer zwaarwegende redenen afwijken van advies of voorstel van SDC. (art. 19, lid 5) Als standpunten van stadsdeelcommissieleden bij uitbrengen van advies uiteenlopen, worden in advies standaard alle verschillende standpunten binnen commissie kenbaar gemaakt. (art. 30, lid 5)

Adviesvraag college
*Formuleer hier de vraag aan het dagelijks bestuur*

1. Herkent u de geschetste ontwikkelingen en sluiten de projecten die nu in de SHP's zijn opgenomen hierop aan (projecten Basisvoorzieningen, Kunst & Cultuur, Sport voor de periode 2023-2027)?
   Waarbij het van belang is om onderscheid te maken tussen
   a) Basisvoorzieningen, een bevoegdheid van de stadsdelen
   b) Jeugd, zorg, Kunst & Cultuur en Sport, waarvoor een stedelijke bevoegdheid geldt

2. Hebt u nu al opgaven in beeld voor de periode na 2027, die in een volgend SHP meegenomen moeten worden?
3. Zijn er inhoudelijk of procesmatig aandachtspunten die u wil meegeven voor de volgende actualisatieronde van de SHP's?

Conceptadvies DB:
*Het dagelijks bestuur formuleert hier -indien van toepassing- t.b.v. de stadsdeelcommissievergadering een*

1) Algemeen

Het dagelijks bestuur (DB) van stadsdeel Noord is verheugd over de voorliggende Strategisch Huisvestingsplannen (SHP's). Maatschappelijke voorzieningen zijn een essentiële investering in elke buurt en de voorliggende plannen zien erop toe dat voor zowel de bestaande als de nieuwe buurten er een stevig en gevarieerd aanbod aan voorzieningen komt. Het DB zal dan ook positief adviseren op de adviesaanvraag maar ziet nog wel een aantal belangrijke verbeterpunten. Deze zullen wij proberen overzichtelijk op te sommen in vier onderdelen:
1. Dit algemene deel over de SHP's als samenhangend instrument
2. De aanbevelingen van het DB ten behoeve van het SHP Kunst en Cultuur
3. De aanbevelingen van het DB ten behoeve van het SHP Sport en Bewegen
4. De aanbevelingen van het DB ten behoeve van het SHP Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen

<u>Integrale blik leidt tot winst</u>
Het feit dat de SHP's in samenhang worden gezien is een langgekoesterde wens van de stadsdelen. Die zien al langer de toegevoegde waarde van een integrale blik. Helaas zijn daar nog niet de stappen in gezet die we als stadsdelen hoopten. De drie nu bekende SHP's kennen weinig synergie terwijl daar zeker wel kansen liggen (voor bijvoorbeeld clusters van maatschappelijke voorzieningen). Het feit dat een belangrijke schakel op het gebied van onderwijshuisvesting nog ontbreekt, maakt het nog lastiger om de kansen aan elkaar te verbinden. Bij de planvorming en realisatie moet nadrukkelijk gekeken worden waar samenwerking tussen de domeinen plaats kan vinden.

<u>Maatschappelijke voorzieningen in gebiedsontwikkeling</u>
Door de grote realisatie in gebiedsontwikkeling gaat de groei van Noord nog sneller dan in het SHP wordt onderkend: er wonen geen 101.000 mensen maar inmiddels al 106.000.
Wat betreft de link met die gebiedsontwikkeling komen de SHP's op een lastig moment, omdat keuzes over nieuw planaanbod tot 2035 pas later dit jaar duidelijk worden met vaststelling van de Ontwikkelstrategie. De grootste locatie in Noord is Haven-Stad Noord, maar het lijkt erop dat dit tot 2035 beperkt zal blijven tot de Damen-locatie en dan nog met als randvoorwaarde vanuit Programma Haven-Stad dat i.v.m. verantwoorde ontsluiting een HOV-Zaan IJ wordt gerealiseerd.

Door in SHP's helder in beeld te brengen hoe gebiedsontwikkeling tot 2035 en bijbehorende voorzieningen samenhangen, zou je dergelijke randvoorwaarden ook kunnen koppelen aan andere maatschappelijke voorzieningen, met name waar het gaat om 'bovenplans' groen en georganiseerde buitensport.

Met de Integrale Opgavekaart Noord hebben we als stadsdeel een instrument in handen om te verhelderen of gebiedsontwikkeling en daarmee samenhangende extra voorzieningen conform Referentienorm ruimtelijk

'passen'. Als het ruimtelijk past, is vervolgens duidelijkheid nodig of het financieel past (grondexploitatie of begroting). De SHP's zouden kunnen helpen om deze samenhang meerjarig in beeld te brengen en zijn een belangrijk sturingsmiddel om te zorgen dat de voorgenomen voorzieningen ook daadwerkelijk gerealiseerd worden.

Gebiedsontwikkeling als kans maar ook als bedreiging

Gebiedsontwikkeling en veel maatschappelijke initiatieven zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Uiteraard zorgt gebiedsontwikkeling voor veel nieuwe maatschappelijke voorzieningen, vooral op basis van de geldende referentienormen. Maar voordat gebiedsontwikkeling of transformatie plaatsvindt, is er vaak sprake van (tijdelijke) leegstand. Dat soort situaties leidt vaak tot prachtige, tijdelijke initiatieven als broedplaatsen, horeca, bedrijvigheid en andere vormen van creativiteit. Juist bij de gratie van lage huren in vaak unieke, industriële panden hebben veel mooie initiatieven kunnen floreren. Maar juist die gebiedsontwikkeling, welke de voedingsbodem was van dit soort initiatieven, zorgt ook voor een einde aan de tijdelijkheid. Daarmee komen veel unieke maatschappelijke initiatieven onder druk te staan. Hopelijk kunnen de SHP's ook meer aandacht besteden voor de mogelijke (gedeeltelijke) continuering van dit soort initiatieven. In de drie volgende hoofdstukken komen daar een aantal belangrijke nog langs (zoals de vraag naar nachtcultuur, de skateschool et cetera).

Een belangrijk punt dat mist in de doelstelling om te komen tot een compacte stad is de noodzaak tot samenhang die nodig is tussen oude en nieuwe wijken. Dit wordt nu als onafhankelijke punt beschouwd terwijl juist de integraliteit cruciaal is. Ook de trend die is ingezet tijdens corona om elkaar ook buiten de voorzieningen te ontmoeten en meer in de openbare ruimte te bewegen blijft vooralsnog voortbestaan. Zorgen voor voldoende buitenruimte waar dit kan, is een aandachtspunt. Dus zorg voor meer verbinding tussen bestaande en nieuwere wijken en voor meer verbinding tussen huisvesting en openbare ruimte.

Ook is extra aandacht nodig voor de realisatie van voldoende voorzieningen voor kinderopvang. Deze vallen weliswaar buiten de scope van de SHP's maar zijn onmisbaar voor veel mensen. Er is nu al een tekort aan voldoende plekken en terwijl de vraag de komende jaren alleen maar zal toenemen. De grootste kansen hiervoor liggen bij gebiedsontwikkeling maar uiteraard moeten ook kansen in de bestaande wijken worden benut.

Ook aandacht nodig voor programmering en exploitatie

Overigens is huisvesting slechts het middel om te komen tot een maatschappelijk doel. Naast de aandacht voor de realisatie van huisvesting is de uitdaging om vervolgens integraal te kijken naar programmering en exploitatie. Dit kan nog duidelijker worden benadrukt in de drie SHP's.

2) SHP Kunst en Cultuur

Algemeen

Het SHP Kunst en Cultuur is een brede en welkome verzameling van initiatieven ten behoeve van de kunst en cultuur in de stad. Het hoofdstuk dat gewijd is aan stadsdeel Noord is interessant en behoorlijk adequaat. Toch zijn er ook nog een aantal verbeterpunten. Zo is er bijvoorbeeld brede behoefte om, zowel bij de aanpassing van bestaande accommodaties als bij nieuw te realiseren voorzieningen, dit te doen met draagvlak vanuit de bewoners van Noord. Daarom zou het wenselijk zijn om dit nog beter af te stemmen, bijvoorbeeld op de kerndoelstellingen van de Aanpak Noord.

Nachtcultuur

Het SHP richt zich nog weinig op het bevorderen van de nachtcultuur in de stad. Juist voor Noord liggen hier een aantal kansen. Uiteraard moeten die kansen worden bezien in samenhang met andere gemeentelijke doelstellingen en beleidsstukken zoals de horecavisie, de gemeentelijke Nachtvisie, de doelstellingen in het kader van behoud van Vrije Ruimte en, meest recent, de Uitvoeringsagenda Nachtcultuur, maar zeker ook vanuit het oogpunt van veiligheid en het voorkomen en tegengaan van overlast.

Er zijn op dit moment meerdere uitstekend functionerende locaties voor uitgaans- en nachtcultuur in het Hamerkwartier. Die trekken niet alleen een Noords maar ook een stedelijk publiek en bieden volop ruimte aan creativiteit en experiment. De ontwikkeling van het Hamerkwartier zal voor veel van deze initiatieven betekenen dat zij niet op deze plek verder kunnen gaan en voor veel van hen is er (nog) geen alternatief. De ambitie in het SHP tot het behoud en mogelijke herhuisvesting van deze initiatieven (maar ook vergelijkbare zoals Sexyland) zou een grote toegevoegde waarde zijn. Ook de plannen voor toekomstige culturele ontwikkeling van het Buikslotermeerplein bieden kansen voor de nachtcultuur.

Initiatieven vanuit de tijdelijkheid
Ook andere waardevolle initiatieven die zijn komen boven drijven vanuit de tijdelijkheid verdien extra aandacht. Muziekorganisaties zoals de Ruimte, Sound Studio 10, Rewind Studio, zijn hier goede voorbeelden van. Voor Noord zijn deze organisaties maatschappelijk en cultureel van grote waarde, maar de zoektocht naar vervangende ruimtes verloopt moeizaam.

Special in Noord: het Buikslotermeerplein
Er is in het SHP sprake van 'Specials' waarbij wordt ingezet op grootstedelijke voorzieningen met een regionaal of landelijk bereik. Er zijn drie stadsdelen waar er juist sprake is van achterstanden en waarbij gewerkt wordt vanuit het principe van ongelijk investeren. Voor Nieuw-West en Zuidoost zien we prachtige investeringen zoals de nieuwe Meervaart, de OBA Next en de renovatie van het Bijlmerparktheater. Noord blijft hierbij echter bij achter en dat is een gemiste kans. Juist ook hier liggen ambitieuze plannen voor een bruisend Cultuurcluster aan het Buikslotermeerplein, één van de nieuwe Stadsharten van Amsterdam. Door dit gebied te benoemen als een special en er extra investeringen voor vrij te maken, kunnen bestaande initiatieven worden versterkt en kansen worden geboden aan nieuwe culturele initiatieven. Dat komt overeen met de ambitie om dit gebied te smeden tot een samenhangend stadscentrum voor kunst, cultuur en vrijetijdsbesteding.

Gebiedsontwikkeling
Houd rekening met het aanbod K&C in het kader van gebiedsontwikkeling ten behoeve van bestaande wijken. Zorg daarbij voor een goede spreiding van voorzieningen en doe extra je best om in te zetten op een goede diversiteit van zowel kunstmakers als de gebruikers van de kunst. Het is daarom ook belangrijk dat met de komst van Haven-Stad en verdere bebouwing van de NDSM er niet alleen kunst & cultuur voor deze nieuwe bewoners bij komt. Kunst en cultuur kan een sterk middel zijn voor ontmoeting en verbinding. En juist hier is het extra nodig. De bestaande buurten van Noord-West kennen relatief weinig plekken voor ontmoeting door een gebrek aan maatschappelijke voorzieningen, horeca en andere kunst & cultuur-locaties zoals broedplaatsen, nachtcultuur en vrije ruimte. Betrek bij dit proces ook het stadsdeel in een zo vroeg mogelijk stadium. Dat is nodig om maatwerk te kunnen leveren omdat juist mensen uit de gebiedsteams de maatschappelijke meerwaarde van kunst & cultuur-plekken goed lokaal kunnen duiden.

De geleidelijke gebiedsontwikkeling vanaf NDSM-West via Cornelis Douwes naar Haven-Stad staat voor de komende decennia gepland. Een groot gedeelte hiervan ligt qua tijd dus buiten de scope van dit SHP. Desondanks is het toch goed om aandacht te vragen voor dit specifieke gebied met haar specifieke kansen voor een sterkte structurele basis voor een breed aanbod van culturele voorzieningen, dat hier ook langzaam maar zeker vanuit de tijdelijkheid zich begint te ontwikkelen.

Broedplaatsen en vrije ruimtes
De dichte plinten op de begane grond in de Molenwijk en Banne-Zuid bieden kansen voor omzetting naar publieke functies of broedplaatsen. Maar ook groeninitiatieven kunnen een plek voor K&C zijn, zoals de PuurNatuurtuin in Tuindorp Oostzaan. Dit is een soort vrije ruimte waar akoestische concerten worden gegeven en waar de buurt zelf bankjes en hutten bouwt. Het kan helpen om te onderzoeken of er nog meer van soort kansrijke, groene plekken zijn die de status van vrije ruimte kunnen krijgen, juist om ze beter te beschermen. Daarnaast zijn er langs de IJ-oevers meerdere culturele vrije ruimtes, die bij de verdere ontwikkeling dreigen te verdwijnen.

Kansen en ontbrekende ontwikkelingen

In het SHP worden veel concrete locaties genoemd maar er ontbreken er ook nog een aantal. Het gaat om zowel tijdelijke vestigingen, recente culturele vestigingen en toekomstige kansen. Het advies is om de volgende initiatieven nog toe te voegen aan het SHP:

- Muziekpodium FC de Ruimte in de Buiksloterham, ontbreekt volledig, zowel in tekst als op de kaart. Hier ligt een grote opgave om deze gesubsidieerde cultuurinstellingen aan een nieuwe ruimte te helpen.
- Het DOK in de plint van drie nieuwbouwtorens op NDSM-West waar kansen liggen op een broedplaatsfunctie
- Sexyland dat eind 2024 zal vertrekken van Wilhelminadok aan het IJ en ambitie heeft voor een nieuwe locatie op NDSM-Oost. Dit staat op de bijbehorende kaart nog op het Buikslotermeerplein getekend.
- De culturele wijkvoorziening Buiksloterham, te weten in Papaverhoek. Deze staat op de kaart maar nog niet in de tekst.
- Gesloten schatkamers: Noord telt depotgebouwen van een aantal prominente museale en erfgoedinstellingen: NEMO, EYE, Amsterdam Museum en Stadsarchief. Met deze instellingen wordt onderzocht of zij vaker open kunnen dan bijvoorbeeld alleen tijdens het initiatief 24uur-Noord. Met meer aandacht vanuit kunst & cultuur kan dit bevorderd worden en komen er kansen voor bijvoorbeeld nieuwe exposities of cultuureducatie.
- De Kunsteducatie-instelling Noordje heeft stevige ambities voor het ontwikkelen van een Kindermuseum. Dat zou kunnen neerstrijken op het Buikslotermeerplein.
- In het gebied Noordoost is er, naast het Buikslotermeerplein, geen enkele culturele ontwikkeling. Er ligt een kans in de Waterlandpleinbuurt bij een renovatie van de muziekschool in aansluiting op het toekomstige jongerencentrum.

Conclusie

Met het toevoegen van de bovenstaande punten zou het SHP Kunst en Cultuur een nog sterker document worden dan het nu al is. Het DB van stadsdeel Noord hoopt dan ook dat het SHP wordt verrijkt met deze adviezen en aandachtspunten en dat wij gezamenlijk als directies, stadsdeel, bewoners en organisaties grote stappen kunnen zetten naar een nog mooier Noord.

SHP Sporten & bewegen

Algemeen

Het SHP sport en bewegen is een mooie opsomming van de plannen die er liggen om te komen tot nog betere voorzieningen. De voorzichtige planning die wordt aangehouden maakt het soms wel lastig om te zien in welke fase projecten zich bevinden. Zo worden naast elkaar projecten genoemd die al bijna afgebouwd zijn en projecten waarbij nog geen planning, financiering of verantwoordelijkheid voor is belegd. Dat zorgt soms voor een verwarrend en incompleet beeld terwijl voor veel van de onderwerpen deze invulling al wel bekend is. Graag zouden we zien dat er meer duidelijkheid komt over de fase waarin een project zich bevind en over de planning, verantwoordelijkheid en dekkingsbronnen. Hierin zou ook een scherper beschreven onderscheid tussen de gebiedsontwikkeling (dus op basis van referentienormen en gefinancierd vanuit de grex) en de investeringen in de bestaande stad helpen.

Integrale aanpak

Het goed om te zien dat de samenhang tussen sporten (verenigingssport) en bewegen (in de openbare ruimte) nog beter wordt gemaakt. Dit kan echter nog duidelijker en vooral concreter. Er wordt aangegeven dat er jaarlijks plekken worden aangepakt maar daar blijft het bij. Het SHP blijft daarmee vooral gericht op fysieke accommodaties in plaats van een visie op hoe spelen en inrichting van de openbare ruimte kan bijdragen aan meer bewegen. Hetzelfde geldt voor het ontbreken van de mogelijke kansen in maatschappelijk vastgoed van onderwijs. Een verdere integratie van de vier SHP's kan wellicht helpen om deze kansen beter te inventariseren. Daarnaast kent sport ook een sterke regionale component. Een goede afstemming met omliggende gemeentes kan helpen om gezamenlijke kansen voor sportparken te benutten.

Relatie tot gebiedsontwikkeling

Er wordt in het SHP beschreven dat er qua sport veel geïnvesteerd wordt in met name de wijken waar veel gebiedsontwikkeling plaatsvind. Zo worden voor Noord Haven-Stad en de Noordelijke IJ-oevers veel genoemd vanwege de grote bouwambities. Terecht wordt vermeld dat juist op het gebied van Sport hier moet nog een inhaalslag worden gemaakt ter grootte van 2 tot 4 voetbalvelden. Uit een analyse die is opgesteld op basis van met name de gebiedsontwikkeling in de Buiksloterham en het Hamerkwartier kwam naar voren dat er zelfs extra sportvoorzieningen ter grootte van ruim vier voetbalvelden nodig zijn. In het SHP wordt echter nergens concreet waar die inhaalslag mogelijk gaat worden gemaakt. Locaties zoals de zijkanalen, Buiksloterham-West of de overkluizing van de Nieuwe Leeuwarderweg zijn zeer interessant om verder te onderzoeken. Uiteraard is het niet makkelijk om te komen tot die opgave, maar juist het SHP was dé kans om hier een goede stap vooruit in te zetten in plaats van slechts het benoemen van de opgave.

Met betrekking tot deze sportnormering: deze is gebaseerd op gebiedsontwikkeling en niet op de bestaande wijken en de reeds afgemaakte gebiedsontwikkeling. Als alleen de norm wordt gehanteerd, is er geen sprake van een inhaalslag die nodig is voor met name de gebieden in Oud Noord maar ook voor het Buikslotermeerplein-gebied (BSMP) en het Centrum Amsterdam Noord (CAN). Bovendien zijn veel van de huidige urban sports-voorzieningen die wel zijn gerealiseerd slechts tijdelijk.

We maken ons zorgen over de gecombineerde sportnorm (referentienorm voor sport en groen). Het impliceert dat het aanbod kan verbeteren door beter gebruik te maken van de openbare ruimte. Maar de term “groen“ zegt op zich weinig. Veel van het huidige groen bestaat uit struiken of slecht toegankelijk ecologisch groen. Die plekken zijn dus juist niet geschikt recreëren of sporten. Het is daarom wenselijk om de term groen scherper te definiëren om te voorkomen dat we ons te rijk rekenen.

Sport als sociale investering

Op veel plaatsen in het SHP worden de kwetsbaarheden goed beschreven. De lage sportparticipatie (vaak direct gerelateerd aan een lagere sociaal-economische-scores) is een zorgwekkend probleem. Daarom wordt terecht voorgesteld om meer te investeren juist in de wijken waar de drempels om te gaan sporten het hoogste zijn. Ook de constatering dat veel van de sportverenigingen in Noord kwetsbaar zijn in hun toekomstbestendigheid is zorgwekkend. Hier wordt terecht een verband gelegd met de collegedoelstellingen om ongelijk te investeren. In het SHP wordt echter nergens duidelijk om welke exacte ingrepen dit zou moeten gaan en op welke termijn, in welke gebieden en gericht op welk sportverenigingen er gaat worden ingezet. Het is een nadrukkelijke wens om in de uitwerking van het SHP hierover meer duidelijkheid te brengen.

Overige kansen

Het is goed om te zien dat het geplande tweede zwembad in Noord wederom wordt genoemd. Deze staat nu gepland rondom de bouw van de noordflank van Haven-Stad (na 2027). Graag zouden we ook de kansen verkend willen zien voor een nieuw drijvend zwembad in het IJ, vlakbij de Tolhuistuin. In 1913 werd hier ook het beroemde Badhuis Obelt geopend; het Amsterdamsche Bad- en Zweminrichting over het IJ. Het zou mooi zijn als deze historische plek een nieuwe toekomst zou kunnen krijgen, met name ook voor het toenemend aantal Noorderlingen dat (vaak het hele jaar door) graag buiten zwemt.

Het multifunctioneel gebruik van accommodaties voor kinderen, scholen, verenigingen is nog niet altijd even makkelijk. Bijvoorbeeld bij ATOS bleek dat de vereniging het soms lastig vond hoe om te gaan met andere gebruikers en wie verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud. Het is goed om hier scherp op te blijven.

De genoemde stijgende exploitatietekorten van de sportaccommodaties zijn zorgelijk. Met name de genoemde consequentie dat huren zullen moeten stijgen om de gestegen kosten te compenseren kan ertoe leiden dat verenigingen en indirect de leden in de problemen komen.

Conclusie

Met het toevoegen van de bovenstaande punten zou het SHP Sport en bewegen een nog sterker document worden dan het nu al is. Het DB van stadsdeel Noord hoopt dan ook dat het SHP wordt verrijkt met deze adviezen en aandachtspunten en dat wij gezamenlijk als directies, stadsdeel, bewoners en organisaties grote stappen kunnen zetten naar een nog mooier Noord.

4) SHP Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen

Algemeen

Het SHP voor Jeugd Zorg en Basisvoorzieningen is een uitgebreid en gedegen samengesteld document, waarin alle aspecten van de huisvesting ruimte krijgen inclusief de dag/nacht en asielopvang. De (bouw)opgave in Noord is erg groot en de ontwikkelingen gaan snel. De ruimteclaims liggen er en de aandacht ligt op het verder brengen van de processen richting de realisatie in Noord. Het is een document voor zowel de basisvoorzieningen als de voorzieningen voor de jeugd en de zorg. De domeinen treffen elkaar onderling op meerdere locaties. De verdichting van de stad en de kleinere woningen doen de behoefte aan ontmoetingsruimten (ook in de openbare buitenruimte) toenemen. Door democratisering en maatschappelijke initiatieven vragen bewoners en organisaties steeds nadrukkelijker om ruimte, die we binnen de SHP's niet direct oplossen, maar waar wel vrijwel continue aandacht voor wordt gevraag door partijen.

Er is een vrij goed beeld van de opgaven voor de bestaande stad en de planningen van de projecten die daarin invulling moeten geven. We trachten daarin zo integraal mogelijk per wijk en buurt te kijken naar noodzaak, wensen, kansen en interactie tussen verschillende voorzieningen en tijdelijke oplossingen. Goede afstemming is hiervoor essentieel en dat kan door middel van de gesprekken met bewoners alsmede door signalen vanuit de gebiedsteams en vanuit de Aanpak Noord.

We zien de grote behoefte voor de buurtkamer als ontmoetingsruimte en komen daarin tegemoet door bijvoorbeeld van speeltuingebouw of kinderboerderijgebouw, buurtkamer plus te maken, waarin de ontmoetingsfunctie wordt uitgebreid. Dat betekent ook wat voor de sociale partners in uitbreiding van hun inzet en programmering.

Tijdelijke voorzieningen

Er liggen ruimteclaims voor vierkante meters Maatschappelijke Voorzieningen in de gebiedsontwikkeling en in de transformatiegebieden. Hierin is grote afhankelijk van ontwikkelingen van projectontwikkelaars/G&O en Grexen en hun planningen. De realisatie van nieuwbouw kost behoorlijk veel tijd en er zit een doorlooptijd in van gemiddeld 4 tot 5 jaar. Soms is de vraag acuut en/of de gebiedsontwikkeling vertraagd en duurt dit te lang. Dan wordt geprobeerd om door middel van tijdelijke huisvesting (zoals jongerencentra in de Molenwijk, de Waterlandpleinbuurt en de Banne) eerder goede locaties te realiseren. Door de tijd heen verschuiven opties soms en neemt het realiseren van tijdelijke huisvesting ook meer tijd dan gewenst in beslag (bijvoorbeeld bij het Jongerencentrum Molenwijk). Het tijdig plannen van permanente voorzieningen kan dit soort kwetsbare processen beter structureren en zo frustrerende vertragingen en de noodzaak voor relatief dure tijdelijke voorzieningen voorkomen.

Realisatie

Samenwerking tussen de directies OJZD/MV, G&O en stadsdeel Noord is cruciaal voor vlotte haalbaarheid- en realisatiefasen. Ook om de doorkijk (langer dan 5 jaar) op de agenda's te houden (bv de inpassing van definitieve jongerencentra (JC) als opvolging voor de tijdelijke JC). Soms gaan zaken minder goed, bijvoorbeeld door projecten los te beschouwen van wat er in de verdere buurt speelt (tijdelijke Jongerencentrum op de groene zoom, nabij Kompaslocatie Waterlandpleinbuurt).

Waar mogelijk wordt gezocht naar samenwerking tussen Zorg en Basisvoorzieningen (bijvoorbeeld de Kompaslocatie OKT in combinatie met de buurtkamer of de buurtkamer Elzenhagensingel naast de 24uur-opvang,

en de Overhoeks Woonzorgtoren in combinatie met een buurtkamer. Het SHP is in al dit soort gevallen een sterk instrument om de samenhang te bewaken en de termijnen scherp te stellen.

Naast middelen voor de realisatie is ook geld nodig voor beheer en programmering.
We maken waar mogelijk ook slagen m.b.t. renovatie en verduurzaming van bestaande panden. Een aantal staat op de SHP lijst (bijvoorbeeld Zuideinde). Goede afstemming tussen de directies OJZD en Gemeentelijk Vastgoed is hierin gewenst.

Buurtteams
De buurtteams spelen een nieuwe en belangrijke rol bij de sociale voorzieningen. De huisvesting is echter soms een lastig punt en de verantwoordelijkheid voor die huisvesting is vooral in bestaande wijken vaak een twistpunt. Meer duidelijkheid en strakkere planning kan dure en tijdrovende tijdelijke onderkomens voor buurtteams zoals in de Volewijck en de IJplein/Vogelbuurt voorkomen.

Gedeeld gebruik
Het streven naar het maximaal gebruiken van panden is lovenswaardig. Leegstand is niet alleen duur, maar gedeeld gebruik kan ook juist leiden tot nieuwe ontmoetingen. Daarom is het goed dat het SHP spreekt over meervoudig gebruik bijvoorbeeld in combinatie met Kunst en Cultuur of sport. Wel is het goed om betere afspraken te maken over hoe de afweging tussen de verschillende functies plaats moet vinden.
Sommige vormen van gedeeld gebruik, zoals combinatie van zorg en welzijn, vragen een zorgvuldige benadering. Het kan elkaar versterken, maar ook een averechts effect hebben, zoals in Oud Noord gebeurde in Coronatijd bij het Huis van de Wijk De Meeuw. Het Huis van de Wijk werd tijdelijk een opvanghuis werd voor dak- en thuislozen. Daar was permanent een aanbod voor een grote verslavingsgroep. Die combinatie zorgde ervoor dat de drempel voor zo'n basisvoorzieningen te hoog kan worden; mensen die daar echt gebruik van moeten maken durven dan niet naar binnen te lopen. Een goede risicoanalyse van dit gedeeld gebruik vooraf is noodzakelijk.

Sterke clusters van voorzieningen
Het SHP streeft naar het dicht bij elkaar realiseren van functies die elkaar aanvullen of versterken zoals Kindteams, de buurtteams en de gezondheidscentra. Niet alleen deze functies, maar zeker scholen, kinderopvang en andere instellingen (bijvoorbeeld wijkkantoren van corporaties, winkelcentra) die niet in dit SHP zijn opgenomen zijn relevante partijen voor dit soort kruisbestuiving. Juist een verdere integratie van de SHP's (inclusief het IHP ten behoeve van onderwijshuisvesting) kan dit soort krachtige verbindingen versterken door regie te nemen. Het ideaalbeeld zou zijn om dit nog verder te brengen door duurzame coalities te bouwen met sterke maatschappelijke partijen, bewoners en organisaties in de buurt.

Conclusie
Met het toevoegen van de bovenstaande punten zou het SHP Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen een nog sterker document worden dan het nu al is. Het DB van stadsdeel Noord hoopt dan ook dat het SHP wordt verrijkt met deze adviezen en aandachtspunten en dat wij gezamenlijk als directies, stadsdeel, bewoners en organisaties grote stappen kunnen zetten naar een nog mooier Noord.

Advies stadsdeelcommissie:
*Advies van de stadsdeelcommissie aan het DB*

De SDC vindt de adviezen van het DB een verbetering van de SHP's voor Amsterdam Noord. We zijn blij dat uitdagingen die we eerder in de commissie hebben aangestipt, ook daarin zijn meegenomen, zoals het onder druk staan van vele maatschappelijke (tijdelijke) initiatieven, ruimte voor kinderopvang, creatieve hotspots en maakbedrijven.

Punten die wij mee willen geven:

Algemeen

- DB schrijft terecht dat een integrale blik leidt tot winst, maar dat nog niet alle stappen daarin zijn gezet. Wat ons betreft ontbreekt ook de belangrijke schakel lokale economie. Het Amsterdams akkoord biedt hiervoor ook aanknopingspunten, zonde om dit hierbij niet te integreren.
- De SDC juicht toe dat er normen zijn voor kunst en cultuur, groen en sport. Maar maakt zich tegelijkertijd zorgen hoe realistisch ze zijn in Noord gezien het gebrek aan ruimte. En dat de normen elkaar niet in de staart bijten. Voor elk nieuw te ontwikkelen gebied moet in kaart worden gebracht waar bovenstaande normen gehaald worden. Anders blijven de normen een prachtig streven, maar nooit werkelijkheid.

Over het SHP Kunst en Cultuur

- We zijn blij met de aandacht in het DB-advies voor de nachtcultuur in Noord. De SDC zou hierin nog een stap verder willen gaan en pleiten voor het opnemen van structurele ruimte voor nachtcultuur in het SHP.
- Wat betreft vrije ruimte, zijn we blij dat dit een vast onderdeel is van planvorming en gebiedsontwikkeling. We zien dat deze enorm onder druk staat gezien de schaarste aan ruimte in Noord. In het SHP staat: '*De ervaringen op 't Groene Veld worden gebruikt om een grote permanente experimentele woonwerkgemeenschap te ontwikkelen. Hiervoor wordt een stadsbreed locatieonderzoek uitgevoerd. De ambitie is om in 2023-2024 de locatie te hebben ingericht.'* Wij adviseren om ervoor te zorgen dat er tijdig een locatie komt en in te richten, en dit in nauwe samenwerking met de betreffende communities te doen, zodat Amsterdam deze communities niet kwijtraakt.

Over het SHP Sport & Bewegen

- In het advies van het DB missen we de expliciete benoeming van NoordOogst. Deze tijdelijke plek, vergund tot 2026, is een plek waar kunst & cultuur, sport & bewegen en Jeugd, zorg en de basisvoorziening (kinderopvang, stadslandbouw en een natuurspeeltuin) samenkomen. We willen daarbij onze zorgen uiten voor de voorzieningen schaarste in Noord-West. De commissie vraagt het DB deze alsnog op te nemen in de lijst.
- Er wordt in het advies gesproken over het geplande tweede zwembad. Ons advies is om hier te spreken over een tweede openbaar zwembad. Noord kent meerdere zwembaden, o.a. het Friendship Sport Center en het zwembad op De Werf waar Noordelingen gebruik van maken.
- Er wordt in het advies van het DB gezegd dat we ook een goede afstemming moeten hebben met omliggende gemeentes om gezamenlijk kansen voor sportparken te benutten. Een terecht punt wat ons betreft, waarbij de commissie wel meegeven dat dit niet een reden voor de gemeente Amsterdam moet zijn om bij onze buren meer ruimte te zoeken omdat het in ons verdichtende stadsdeel Noord steeds moeilijker wordt. Hierdoor raak je de regie mogelijk kwijt en de uitdagingen in Noord zijn groot.
- Bij de kansen wordt er al gesproken over multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties. De commissie ziet hier nog een kans om te onderzoeken of sportaccommodaties inclusief de kantines ook mogelijkheden kunnen bieden voor ruimtes voor kinderopvang (een voorbeeld hiervan is BSO Kadoelen – Kids Aktief). Hierdoor komen deze kinderen ook meer in aanraking buiten schooltijden met sport, kan het bijdragen aan de financiële situatie van verenigingen en creëer je mogelijk extra ruimte voor kinderopvang.

Over SHP Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen

- Wij lezen op pagina 10 van het Strategisch Huisvestingplan Jeugd, Zorg en Basisvoorzieningen: "de ruimte is schaars, daarom moeten er keuzes gemaakt worden" en "de groei- en verdichtingsopgave van de stad levert, kortom, ook in de domeinen van zorg- jeugd- en basisvoorzieningen uitdagingen op in inhoud en proces".

  Deze keuzes moeten wat de stadsdeelcommissie betreft in het voordeel uitpakken van de meest kwetsbare bewoners van ons stadsdeel en onze stad. Wij adviseren om, bij het reserveren van ruimte, de realisatie van kleinschalige woonvoorzieningen voor jeugdigen die niet thuis kunnen wonen voorrang te geven op de andere opgaves. Met de afbouw van de grootschalige jeugdzorgplus instellingen is het van het allergrootste belang dat er genoeg kleinschalige locatie beschikbaar zijn, zodat er geen enkel kind tussen wal en schip valt.

- In het SHP wordt de opgave voor Bescherm Verblijf locaties genoemd. De SDC adviseert om deze voorzieningen, ook in nieuw te ontwikkelen gebieden, toegankelijk te maken voor mensen met een beperking.

Finaal advies DB:
*Advies van het dagelijks bestuur aan het college van burgemeester en wethouders*

Het DB van stadsdeel Noord is blij met de steun vanuit de stadsdeelcommissie (SDC) voor zowel de SHP's als het advies vanuit het DB. De opmerkingen die ze erbij plaatsen zijn een goede aanvulling van het advies vanuit het DB en die neemt het DB dan ook graag over. Wel plaatst het DB een paar kanttekeningen bij de adviezen van de SDC. Belangrijk is hierbij om scherp te houden wat het doel is van de SHP's. Het zijn strategische huisvestingsplannen die een belangrijk bestuurlijk ankerpunt zijn voor de wensen tot een breed aanbod van goede maatschappelijke voorzieningen. Daarbij hoort ook een heldere afbakening, juist omdat de opgaves groot zijn terwijl de middelen en ruimte juist schaars zijn.
Zo deelt het DB de wensen voor een sterke lokale economie maar is het SHP hiervoor niet het juiste instrument. Ook de wens om in het SHP op te nemen dat de initiatieven rondom de stadslandbouw van NoordOogst een definitieve plek moeten krijgen zijn mooi, maar horen niet echt in een SHP thuis. En als laatste: het DB deelt de wens voor goede, kleinschalige woonvoorzieningen voor jeugdigen die niet thuis kunnen wonen. Dit blijft ook een belangrijk doel dat terugkomt in vele gemeentelijke ambities. Het geven van voorrang voor deze doelgroep hoort echter niet huis in een SHP en zal een stedelijke verantwoordelijkheid en overweging blijven.